

4. Kalinichenko, A. I. (2014). Suchasnyi stan Mytnoho zakonodavstva Ukrainy. [Current state of customs legislation of Ukraine]. *Pravo ta innovatsii*, 4, 187-196.
5. Riabets, K. (2023). Zakonnist ta verkhovenstvo prava yak pryntsypy publichnoho upravlinnia. [Legality and the rule of law as principles of public administration]. *Naukovyi visnyk: Derzhavne upravlinnia*, 1(13), 70-85.
6. Sarana, L.A. (2024). Vplyv tsyfrovizatsii na mytnu ta podatkovu polityku Ukrainy. [The Impact of Digitalization on the Customs and Tax Policy of Ukraine.]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: ekonomika ta upravlinnia*, 14. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-14-08-02/2024-14-08-02>.
7. Tohobytska, V. (2021). Orhanizatsiino-pravovi zasady ta mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia sotsialno-ekonomichnymy ryzykamy v umovakh didzhytalizatsii.[Organizational and Legal Principles and Mechanisms of State Management of Socio-Economic Risks in the Context of Digitalization]. *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia*, 4 (31), 42-46.
8. Cherkunov, O.V. (2024). Vidpovidalnist posadovykh osib mytnykh orhaniv: pravovi aspekty ta poriadok zastosuvannia stiahnen. [Responsibility of Customs Officials: Legal Aspects and Procedure for Applying Fines]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 10, 328-330.

Стаття надійшла до редакції 19.11.2024

УДК 346 (477) : 001. 895

DOI: 10.36550/2522-9230-2024-17-100-104

Повар Павло Олександрович,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка
vkramarenko08@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-2057-5528

Гулак Олена Василівна,

доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного та фінансового права Національного університету біоресурсів і природокористування України
lenagulac8118@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-9004-0185

Гулак Яна Дмитрівна,

студентка 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка
gulacyana@ukr.net
ORCID ID: 0009-0004-2575-9213

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У статті досліджено проблемні питання правового регулювання інноваційної діяльності в Україні в розрізі міжнародного досвіду та євроінтеграційних процесів. Проаналізовано поняття «інновація», «інноваційна діяльність», «стартап»; здійснено порівняльний аналіз цих дефініцій, використовуючи опосередкування, що містяться у нормативно-правових актах.

Встановлено основні проблемні питання українського законодавства: 1) нормативне неузгодження визначень базових категорій «інновація»; «інноваційна діяльність» та «стартап»; 2) відсутність чітких критеріїв та процедур оцінки ефективності інноваційних проєктів, що, у свою чергу, може призвести до необ'єктивності та недостатньої прозорості в процесі прийняття рішень щодо фінансування технологічних проєктів на державному рівні; 3) недостатня координація між різними державними органами управління, що ускладнює процес державної підтримки інноваційних проєктів та спричинити затримки в їх реалізації; 4) відсутність гнучких механізмів адаптації законодавства до стрімко прогресуючого інноваційного середовища, що ускладнює адаптацію законодавства до нових технологічних викликів та потреб інноваційного сектору. Запропоновано в системі українського законодавства уніфіковане розуміння

«інноваційної діяльності».

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, стартап, правове регулювання інноваційної діяльності, євроінтеграція.

Povar P., Gulak O., Gulak Ya. PROBLEMS OF LEGAL REGULATION OF INNOVATIVE ACTIVITIES IN UKRAINE THROUGH THE PRISM OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES

The article examines the problematic issues of legal regulation of innovation activity in Ukraine in the context of international experience and European integration processes. The article analyzes the concepts of "innovation", "innovative activity", "startup"; a comparative analysis of these definitions is carried out, using the mediation contained in regulatory legal acts.

The main problematic issues of Ukrainian legislation are identified: 1) regulatory inconsistency of definitions of the basic categories "innovation"; "innovative activity" and "startup"; 2) the lack of clear criteria and procedures for assessing the effectiveness of innovation projects, which, in turn, can lead to bias and insufficient transparency in the process of making decisions on financing technological projects at the state level; 3) insufficient coordination between various state bodies of government, which complicates the process of state support for innovation projects and causes delays in their implementation; 4) lack of flexible mechanisms for adapting legislation to the rapidly advancing innovation environment, which complicates the adaptation of legislation to new technological challenges and needs of the innovation sector. A unified understanding of "innovative activity" is proposed in the system of Ukrainian legislation.

Key words: innovation, innovative activity, startup, legal regulation of innovative activity, European integration.

Постановка проблеми. Обравши європейський суспільно-політичний вектор та уклавши Угоду про асоціацію з Європейським Союзом (далі – ЄС), Україна відповідно до положень Глави 9 Розділу V зазначеної Угоди зобов'язалась взаємно розвивати та посилювати наукове й технологічне співробітництво з метою як наукового розвитку, так і зміцнення свого науково-технічного потенціалу для вирішення національних та глобальних викликів разом з ЄС. І попри те, що євроінтеграція України відбувається в умовах повномасштабної інтервенції, ці події прискорили отримання Україною статусу кандидата на вступ до ЄС, який матеріалізував перспективи приєднання до євроспільноти.

Варто відзначити, що за результатами Глобального індексу інновацій (Global Innovation Index) 2023 року, що характеризує показники створення знань та отриманих патентів в економіці 132 країн та оцінює інноваційну активність економік світу, Україна посідає 55 місце, а також 34 місце серед 39 економік Європи. Для порівняння, у 2022 році Україна займала 57 позицію, а в 2020 році країна знаходилася на 45-му місці [1]. Найкращий результат за останнє десятиліття Україна продемонструвала в 2018 році, коли посіла 43-тє місце. З європейських країн до п'ятірки лідерів протягом останніх десяти років традиційно входили Швеція та Велика Британія.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Прямим або опосередкованим дослідженням проблемних питань правового регулювання інноваційної діяльності в Україні в розрізі міжнародного досвіду та євроінтеграційних процесів, займалися, окрім інших, такі науковці як: О. Баганець, А. Івченко [2], К. Бліщук, Г. Третяк [3], С. Глібко, О. Розгон, Ю. Георгієвський [4], О. Подра [5], О. Гончаров [6], І.Шуміло [7], О. Шатіло [8].

Мета статті – аналіз основних проблем правового регулювання інноваційної діяльності в Україні крізь призму євроінтеграційних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як влучно відзначає Подра О., «саме стрімкий розвиток інновацій є детермінантою, що змінює структуру економіки, спричиняє виникнення нових виробництв, їх автоматизацію, у тому числі на основі розвитку та використання «штучного інтелекту» [5].

Національне інноваційне законодавство нараховує близько 200 нормативно-правових актів, серед яких норми Конституції України, Господарського кодексу, Цивільного кодексу, Законів України: «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про інвестиційну діяльність», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» тощо.

Серед новітніх українських інституцій, що забезпечують підтримку інноваційної діяльності слід виокремити такі, як: Фонд розвитку інновацій (Український фонд стартапів), Державна інноваційна фінансово-кредитна установа (ДФКУ), Національний фонд досліджень України (НФДУ) та Мережа Центрів підтримки технологій та інновацій (TICs).

Інноваційний розвиток суспільства ґрунтується на впровадженні інноваційних проєктів у різних сферах економіки. Сам інноваційний проєкт є поняттям, що відображене в нормативно-правовій площині і трактується в Законі України «Про інноваційну діяльність». Власне, цей Закон визначає правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні.

Водночас, на думку Бліщук К. та Третяк Г., «Закон України «Про інноваційну діяльність» не враховує усі нюанси інноваційної діяльності суб'єктів, а необхідним є впровадження інноваційних інструментів шляхом функціонування бізнес-інкубаторів, індустриальних парків, технологічних парків та кластерів, відповідно до чого потрібно уніфікувати нормативно-правову базу» [3].

Підтримуючи позицію науковців, зауважимо, що наразі, в розрізі досліджуваної проблематики, до основних проблемних питань українського законодавства нами віднесено наступні: 1) нормативне

неузгодження визначень базових категорій «інновація»; «інноваційна діяльність» та «стартап»; 2) відсутність чітких критеріїв та процедур оцінки ефективності інноваційних проєктів, що, у свою чергу, може призвести до необ'єктивності та недостатньої транспарентності в процесі прийняття рішень щодо фінансування технологічних проєктів на державному рівні; 3) недостатня координація між різними державними органами управління, що ускладнює процес державної підтримки інноваційних проєктів та спричинити затримки в їх реалізації; 4) найбільш вагоме проблемне питання – відсутність гнучких механізмів адаптації законодавства до стрімко прогресуючого інноваційного середовища, що ускладнює адаптацію законодавства до нових технологічних викликів та потреб інноваційного сектору.

Щодо виокремленої першої компоненти, то, зокрема, ст. 1 Закону України «Про інноваційну діяльність» передбачає, що «інноваційна діяльність – це діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентноздатних товарів і послуг» (редакція ЗУ № 40-IV від 04.07.2002 р.) [9], а ст. 3 Закону України «Про інвестиційну діяльність» це ж поняття тлумачить як «сукупність заходів, спрямованих на створення, впровадження, поширення та реалізацію інновацій відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» з метою отримання комерційного та/або соціального ефекту, які здійснюються шляхом реалізації інвестицій, вкладених в об'єкти інноваційної діяльності» (редакція ЗУ № 4218-VI від 22.12.2011) [10]. У свою чергу, Господарський кодекс України у ст. 325 інноваційну діяльність розглядає лише у сфері господарювання й визначає її як «діяльність учасників господарських відносин, що здійснюється на основі реалізації інвестицій з метою виконання довгострокових науково-технічних програм з тривалими строками окупності витрат і впровадження нових науково-технічних досягнень у виробництво та інші сфери суспільного життя» (редакція від 16.01.2003 ЗУ № 436-IV) [11].

Зважаючи на використання різних тлумачень категорії «інноваційна діяльність» у низці українських нормативно-правових актів, пропонуємо її уніфікацію в системі вітчизняного законодавства, що передбачає використання визначення, наведеного власне у ст. 3 Закону України «Про інвестиційну діяльність», що є: 1) найбільш новим у порівнянні з іншими; 2) найбільш комплексним й системним.

Стосовно іншої компоненти, то, слід зауважити, що українське законодавство донедавна взагалі не застосовувало термін «стартап», який, проте, є досить поширеним не лише у засобах масової інформації, а й в «інноваційному» законодавстві країн Європи й США, бізнес-середовищі, та й взагалі набув широко повсякденного вжитку. Власне, термін «стартап» є одним із ключових категорій у сфері інноваційної діяльності. Незважаючи на його активне використання в Україні, відсутність єдиного нормативного визначення ускладнює чітке розуміння сутності та функцій стартапів у національній економіці. Розглянемо основні нормативно-правові акти, які визначають або трактують поняття «стартап» у різних контекстах.

1. Стратегія відновлення та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року. У розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року» стартапи визначено як: «інноваційні підприємства із високими темпами зростання» [12]. Таке трактування підкреслює акцент на інноваціях та динамічному розвитку, що є важливими характеристиками стартапів як драйверів економічного зростання та технологічного прогресу.

2. Закон України «Про інноваційну діяльність». У контексті цього закону поняття інноваційного підприємства дещо розширено. Стартапи фактично прирівнюються до інноваційних підприємств, визначених як: «підприємства, що розробляють, виробляють і реалізують інноваційні продукти та/або продукцію, частка яких перевищує 70% загального обсягу виробництва» [9]. Такий підхід визначає стартапи саме через їхній внесок у створення інноваційної продукції та залежність від інноваційної компоненти в бізнес-моделі.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та для підтримки середнього та малого підприємництва» № 348 від 18.04.2023 року. Згідно з цією постановою: «Стартап – це новостворений бізнес» [13]. Втім, це визначення є досить загальним і не враховує специфіку стартапів як інноваційних або технологічно орієнтованих підприємств.

4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про реалізацію експериментального проєкту щодо надання на конкурсних засадах фінансової підтримки стартапам в Україні, у тому числі в сфері інформаційних технологій» № 736 від 24.04. 2022 року. У цій постанові стартапи розглядаються через призму їхнього резидентства в спеціальному правовому режимі «Дія Сіті» або відповідності положенням Фонду інновацій, зокрема: «Стартап – резидент Дія Сіті та/або суб'єкт господарювання відповідно до положень Фонду інновацій» [14]. Це визначення пов'язує стартапи з правовим регулюванням інноваційного середовища, підкреслюючи роль інституційної підтримки у розвитку цього сегмента.

Водночас, одне з найбільш відповідних міжнародній практиці визначень терміну «стартап» закріплене у Положенні щодо конкурсного відбору проєктів для державного стимулювання створення і використання винаходів (корисних моделей) та промислових зразків, затверджене Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 12.12.2018 р. за № 1879. У цьому нормативно-правовому акті категорію «стартап» визначено як «проєкт, пов'язаний зі створенням та/або використанням винаходів,

корисних моделей, промислових зразків, ноу-хау та інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності» [15].

Безперечно, закріплення єдиного уніфікованого нормативного визначення щодо категорії «стартап», а також чітке розуміння та імплементація міжнародного підходу до сутності «стартапу» як суб'єкта права й уніфікація підходу до визначення категорії «стартапу» в Україні, аналогічна з практикою Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки, сприятиме полегшенню залучення як грантової підтримки у цілому, так й інвестиційних коштів в Україну.

Цілком слушно зазначено: «Напрями державної політики України щодо адаптації національного законодавства базуються на забезпеченні єдиних підходів до нормопроєктування, обов'язкового врахування вимог законодавства Європейського Союзу, створення належних умов для інституційного, науково-освітнього, нормопроєктного, технічного, фінансового забезпечення процесу адаптації законодавства України до *acquis communautaire*» [4, с. 21].

Висновки. Таким чином, національна законодавча база для розвитку України-інноваційної в цілому є сформованою, однак положення окремих нормативно-правових актів потребують вдосконалення з метою оптимізації ефективності державного регулювання інноваційних процесів. Зокрема, варто уніфікувати термінологічний апарат, який у різних нормативно-правових актах представлений по-різному, що, власне, спричиняє колізії у законодавстві та ускладнює його практичне застосування. Відтак, «інноваційну діяльність» пропонуємо в системі вітчизняного законодавства представити як: «сукупність заходів, спрямованих на створення, впровадження, поширення та реалізацію результатів наукових досліджень та розробок, що зумовлює випуск на ринок нових конкурентноздатних товарів/послуг, з метою отримання комерційного та/або соціального ефекту, які здійснюються шляхом реалізації інвестицій, вкладених в об'єкти інноваційної діяльності».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Global Innovation Index 2023. What is the future of innovationdriven growth? URL: <https://www.wipo.int/web/global-innovation-index/2023/index>
2. Баганець О. О., Івченко А. В. Проблеми правового регулювання інноваційної діяльності. *Форум права*. 2014. С. 123-132.
3. Бліщук К. М., Третяк Г. С. Інноваційний розвиток національної економіки України: проблеми та перспективи. URL: <https://era.nltu.edu.ua/index.php/journal/article/view/135/132>
4. Правове забезпечення інноваційного процесу в умовах адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: монографія. С. В. Глібка, О. В. Розгон, Ю. В. Георгієвський та ін.; за ред. С. В. Глібка, О. В. Розгон. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2022. 290 с.
5. Подра О. П. Інноваційний розвиток та людський капітал України: тенденції, проблеми та перспективи. 2020. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/dec/22748/200991menpidpr-133-144.pdf>
6. Гончаров О. М. Проблеми державного регулювання інноваційної діяльності в промисловості. *Наукові праці МАУП*. 2012, вип. 2(33). С. 175–178.
7. Шуміло І. А. Проблеми правового регулювання інноваційної діяльності вищих навчальних закладів України. Сучасний український університет: теорія і практика впровадження інноваційних технологій : Збірник матеріалів VII Міжнародної науково-методичної конференції. Суми : СумДУ, 2008. Ч. I. С. 106-107. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/19905>.
8. Шатіло О. Проблеми регулювання інноваційної діяльності на підприємствах. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics*. 2019; 4(205): 54-60. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2019/205-4/8>.
9. Про інноваційну діяльність: Закон України 04.07.2002 № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
10. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
11. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
12. Про схвалення Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.08.2024 р. № 821-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/nras/pro-skhvalennia-stratehii-vidnovlennia-staloho-rozvytku-ta-tsifrovoi-transformatsii-maloho-i-s821300824>
13. Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та для підтримки середнього та малого підприємництва: Постанова Кабінету Міністрів України № 348 від 18.04.2023 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-2023-%D0%BF#Text>
14. Про реалізацію експериментального проекту щодо надання на конкурсних засадах фінансової підтримки стартапам в Україні, у тому числі в сфері інформаційних технологій: Постанова Кабінету Міністрів України № 736 від 24.04.2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/736-2022-%D0%BF#Text>

15. Положення щодо конкурсного відбору проектів для державного стимулювання створення і використання винаходів (корисних моделей) та промислових зразків: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 12.12.2018 р. № 1879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-18#Text>

REFERENCES:

1.Global Innovation Index 2023. What is the future of innovationdriven growth? (2023). WIPO. Retrieved from: <https://www.wipo.int/web/global-innovation-index/2023/index> [in English].

2.Bahanets, O.O., Ivchenko, A.V. (2014). Problemy pravovoho rehuliuвання innovatsiinoi diialnosti. [Problems of legal regulation of innovative activity]. *Forum prava*. 123-132. [in Ukrainian].

3.Blishchuk, K.M., Tretiak, H.S. (2019). Innovatsiyni rozvytok natsionalnoi ekonomiky Ukrainy: problemy ta perspektyvy. [Innovative development of the national economy of Ukraine: problems and prospects]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*. Vyp. 3 (60). Retrieved from: <https://epa.nltu.edu.ua/index.php/journal/article/view/135/132> [in Ukrainian].

4.Hlibko, S.V., Rozghon, O.V. (Eds.), Heorhiievskiy, Yu.V. ta in.. (2022). Pravove zabezpechennia innovatsiinoho protsesu v umovakh adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do zakonodavstva Yevropeiskoho Souizu. [Legal support for the innovation process in the context of adapting Ukrainian legislation to the legislation of the European Union]. *Monohrafiia*. 290. [in Ukrainian].

5.Podra, O.P. (2020). Innovatsiyni rozvytok ta liudskiy kapital Ukrainy: tendentsii, problemy ta perspektyvy. [Innovative development and human capital of Ukraine: trends, problems and prospects]. Retrieved from: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/dec/22748/200991menpidpr-133-144.pdf> [in Ukrainian].

6.Honcharov, O.M. (2012). Problemy derzhavnoho rehuliuвання innovatsiinoi diialnosti v promyslovosti. [Problems of state regulation of innovative activity in industry]. *Naukovi pratsi MAUP*. vyp. 2(33). 75–178. [in Ukrainian].

7.Shumilo, I. A. (2008). Problemy pravovoho rehuliuвання innovatsiinoi diialnosti vyshchyykh navchalnykh zakladiv Ukrainy. [Problems of legal regulation of innovative activities of higher educational institutions of Ukraine]. *Suchasnyi ukrainskyi universytet: teoriia i praktyka vprovadzhennia innovatsiynykh tekhnolohii: Zbirnyk materialiv VII Mizhnarodnoi naukovo-metodychnoi konferentsii. Ch. I*. 106-107. Retrieved from: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/19905> [in Ukrainian].

8.Shatilo, O. (2019). Problemy rehuliuвання innovatsiinoi diialnosti na pidpriemstvakh. [Problems of regulating innovation activity at enterprises]. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics*. 4(205). 54-60. Retrieved from: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2019/205-4/8> [in Ukrainian].

9.Pro innovatsiynu diialnist. (2002, July 4). [On innovation activities]. *Zakon Ukrainy №40-IV*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> [in Ukrainian].

10.Pro investytsiynu diialnist. (1991, September 18). [On investment activities]. *Zakon Ukrainy №1560-XII*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> [in Ukrainian].

11.Hospodarskyi kodeks Ukrainy. (2003, January 16). [Commercial Code of Ukraine]. *Zakon Ukrainy №436-IV*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> [in Ukrainian].

12.Pro skhvalennia Stratehii vidnovlennia, staloho rozvytku ta tsyfrovoy transformatsii maloho i serednoho pidpriemnytstva na period do 2027 roku. (2024, August 30). [On approval of the Strategy for the recovery, sustainable development and digital transformation of small and medium-sized enterprises for the period until 2027]. *Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy №821-r*. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/npas/proskhvalennia-stratehii-vidnovlennia-staloho-rozvytku-ta-tyfrovoy-transformatsii-maloho-i-s821300824> [in Ukrainian].

13.Pro zatverdzhennia kryteriiv otsinky dopustymosti derzhavnoi dopomohy subiektam hospodariuvannia dlia zabezpechennia rozvytku rehioniv ta dlia pidtrymky serednoho ta maloho pidpriemnytstva. (2023, April 18). [On approval of criteria for assessing the admissibility of state aid to economic entities to ensure the development of regions and to support small and medium-sized businesses]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №348*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-2023-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

14.Pro realizatsiiu eksperymentalnoho proektu shchodo nadannia na konkursnykh zasadakh finansovoi pidtrymky startapam v Ukraini, u tomu chysli v sferi informatsiynykh tekhnolohii. (2022, April 24). [On the implementation of a pilot project to provide competitive financial support to startups in Ukraine, including in the field of information technologies]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy №736*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/736-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

15.Polozhennia shchodo konkursnoho vidboru proektiv dlia derzhavnoho stymuliuвання stvorennia i vykorystannia vynakhodiv (korysnykh modeley) ta promyslovykh zrazkiv. (2018, December 12). [Regulations on the competitive selection of projects for state stimulation of the creation and use of inventions (utility models) and industrial designs]. *Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy №1879*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1421-18#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 23.11.2024